

ВІДГУК

офіційного опонента Божук Т.І. на дисертаційну роботу Головатого Мар'яна Васильовича на тему: «Еколого-географічний аналіз та оцінка бальнеологічних курортів Львівської області», подану на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук зі спеціальності 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів

1. Актуальність теми дослідження. Тема дисертації є актуальною в контексті Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», оскільки території бальнеологічних курортів Львівської області є невід'ємною складовою лікувально-оздоровчого, рекреаційного й економічного потенціалу регіону.

Завдання, поставлені в дисертаційному дослідженні, вказують на важливість і значущість конструктивно-географічного дослідження на території бальнеологічних курортів Львівської області щодо здійснення їх еколого-географічного аналізу та оцінки.

Означене свідчить про наукову і практичну актуальність цього дослідження, його безпосередній зв'язок з потребами прийняття відповідних управлінських рішень органами місцевого самоврядування курортів у сфері забезпечення сталого розвитку і усунення різноманітних загроз.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність. Основні положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, належать до сфери еколого-географічних досліджень. Автор детально і ретельно опрацював роботи географів, що засвідчує його обізнаність з актуальними питаннями, а також дало змогу висвітлити методичний апарат дослідження (опрацьовано 158 найменувань вітчизняної і зарубіжної літератури, Інтернет-джерела). Основні положення, винесені на захист, апробовані на міжнародних і вітчизняних наукових конференціях, в яких автор брав участь протягом 2012-2013 рр.

Ступінь обґрунтованості сформульованих у дисертації наукових положень, висновків, рекомендацій забезпечено цілеспрямованим використанням

системного аналізу із застосуванням екологічного й конструктивного підходів, факторного і просторового аналізу, методу формалізації та статистично-аналітичної обробки даних, польових спостережень і обстежень, картографічного аналізу та синтезу.

Автор подав рекомендації з індивідуальним підходом щодо налагодження системи моніторингу й контролю за всіма компонентами довкілля, впровадження екологічних паспортів бальнеологічних курортів Львівської області (Трускавця, Моршину, Великого Любіня, Немирова, Шкло, Розлуча) в управлінську діяльність та налагодження збору необхідних даних і доступу до їх використання.

Отже, висновки і рекомендації, подані в дисертаційному дослідженні, достовірні та обґрунтовані.

3. Наукова новизна результатів дослідження. На перший погляд, питання дослідження еколого-географічного аналізу та оцінки бальнеологічних курортів не є новими. За означеною тематикою опубліковано ряд монографій і статей. Однак Головатий М.В. зумів знайти ще незаповнену нішу щодо визначення закономірностей формування та зміни екологічного стану бальнеологічних курортів Львівської області з метою виявлення загроз і розробки рекомендацій щодо сталого розвитку цих територій.

Дисертантові вдалося сформулювати алгоритм дослідження, яке базувалося на сучасних теоретико-методологічних основах конструктивної географії, з використанням екологічного паспорта, модифікованого відповідно до специфіки бальнеологічних курортів; створити екологічні паспорти для кожного із семи бальнеологічних курортів Львівщини, використовуючи дані антропогенного впливу на геокомпоненти (як фондові, статистичні, так і результати власних спостережень); виконати еколого-географічну оцінку з виявленням переваг і загроз для бальнеологічних курортів, а також запропонувати рекомендації щодо їх усунення.

Варто відзначити, що виконане дисертаційне дослідження має прикладний характер.

Усе разом підтверджує новизну дисертаційного дослідження Головатого М.В.

4. Зауваження щодо змісту дисертації:

1. Позитивним здобутком дисертанта є запропоновані екологічні паспорти для семи бальнеологічних курортів Львівської області (додатки А – Ж), датовані 2012 р. Чи аналізував дисертант фондові і статистичні дані цих об'єктів дослідження протягом 2013-2016 рр.? Якщо так, то мабуть, відмінними від зазначених будуть і рекомендації щодо покращення еколого-географічного стану бальнеологічних курортів Львівщини (для всіх семи чи окремо взятих), раціонального використання ресурсів і охорони довкілля.

2. На с. 13 автореф. читаємо: «... модифіковано метод SWOT – аналізу ...», хоча насправді дисертант (і про це зазначено і в автореф., і в дисертації) використав лише його елементи (а саме – переваги і загрози) щодо оцінки характеристик еколого-географічного стану бальнеологічних курортів. Можливо варто було такий авторський підхід викласти у методиці оцінки переваг і загроз територій бальнеологічних курортів, а не згадувати про SWOT – аналіз, оскільки він відсутній у роботі.

3. На рис. 4.3 (с. 108 дис.) і рис. 4.4 (с.109) показано індивідуальні переваги на ресурсному рівні оцінювання бальнеологічних курортів, де зазначено і такий показник як «добра транспортна доступність». На нашу думку цей показник варто віднести до показників на інфраструктурному рівні, хоча насправді транспортна доступність (разом із ефективністю управління, системою менеджменту тощо) визначає привабливість бальнеологічних курортів, і тому можливо потрібно було виділити і оцінити таку групу показників.

4. У дисертаційній роботі необхідно було подати перелік умовних скорочень.

5. У роботі мають місце певні некоректності оформлення ілюстративного матеріалу, зокрема табл. 2.3 на с. 46-47; фото 3.1 (с. 63), 3.2 (с. 66), 3.3 (с. 67), 3.4 (с.69), 3.5 (с. 79), 3.6 (с. 81).

5. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових виданнях. Положення, які винесені на захист, повною мірою відображені в опублікованих автором 12 наукових працях, у т.ч. 5 статей – у наукових фахових виданнях, 2 – в іноземних джерелах, та 5 – у матеріалах і тезах наукових конференцій, та апробовані на 6 конференціях різного рівня. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертаційного дослідження.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження Головатого М.В. за структурою та змістом відповідає вимогам ДАК України до дисертацій, які подаються на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, до складу яких входить 12 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, який містить 158 найменувань. Результати дослідження узагальнені у 11 рисунках і 39 таблицях, ілюстраційні матеріали сформовані у 7 додатках. Оформлення дисертації відповідає вимогам.

ВИСНОВОК

Подане Головатим Мар'яном Васильовичем дослідження на тему «Еколого-географічний аналіз та оцінка бальнеологічних курортів Львівської області» є самостійним і завершеним науковим доробком, в якому поставлена проблема вирішується на теоретико-методологічних засадах конструктивно-географічних досліджень, містить безумовну наукову новизну і обґрунтовані достовірні результати, які можуть бути використані для прикладних потреб органами місцевого самоврядування з метою оптимізації управлінських рішень щодо покращення екологічного стану курортів.

Висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, є обґрунтованими, базуються на істотному фактичному матеріалі й адекватно відображають питання сучасного стану природного середовища досліджуваних бальнеологічних курортів.

Основні положення, які винесені на захист, досить повно подані в публікаціях у наукових фахових виданнях, апробовані на міжнародних та національних конференціях різного рівня.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертаційного дослідження. Дисертаційне дослідження за змістом та оформленням відповідає вимогам до кандидатських дисертацій.

Виходячи з усього переліченого, вважаємо, що подане дослідження «Еколого-географічний аналіз та оцінка бальнеологічних курортів Львівської області» – актуальний, самостійний і завершений персональний науковий доробок автора, а здобувач Головатий Мар'ян Васильович заслуговує на ступінь кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.

04.11.2016 р.

Доцент кафедри туризму Інституту екології,
природоохоронної діяльності та туризму
імені В'ячеслава Чорновола,
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор географічних наук, доцент

Т.І. Божук

*Підпис заступника
Вченого секретаря*

Р. Брицко